

Бурят УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ (9433) 1960 оной декабриин 14, среда Сэн 20 мүнүн

Л. И. БРЕЖНЕВ БРАТСКА ГЭС-эй БАРИЛГАДА ХҮРЭБЭ

ХҮҮ, декабриин 11. (ТАСС). С-эй ЦК-гэй Президиумэй гэрээ, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Братска ГЭС-эй барилганы үнөөдөр хүрөө. Нүхэр Л. И. Брежнев гидроузelay барилганы халуунаар угтаа, Ангарагын эрьсэдхи Пурсей гэжэ хүрээ дээрэ баригдан тосхондоо хүрөө. Тэндэнэ Братска ГЭС-эй барилга үргэлжэ дээрэ эли тодоор харагдаг юм. Нүхэр Л. И. Брежнев бетон зөөдөг бага, эхэ эстакадануудыг хараа. Барилгын хүдэлмэришэдтэй, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрлэгшэдтэй тэрэ хөөрөлдөө, хэдэ хэдэн ажаллалтануудыг хээ, дурадхалнуудыг оруулаа. Тусхайлбал, гэр байрын барилга түргэдхээ шухала гэжэ хэлэнэ байна.

Л. И. Брежнев Москвада бусажа ерөбэ

МОСКВА, декабриин 12. (ТАСС). С-эй ЦК-гэй Президиумэй гэрээ, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев түрэл ороноо бусахан Хинтадай Арадай Республикын партийно-правительственная делегация Эрхүү хүрэтэр үдэшөөд, мүнөөдөр Москвада бусажа ерөбэ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ Антарктикада кит барилдаг „Слава“, „Советская Украина“ гэжэ флотилинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай

Антарктикада кит агналгын олгохыг хүгжөөлдэ элитэ эхэ алта туйлаһанайн түлөө нимэ үдэтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгожо, Ленинэй орден, «Хадуур, балта» гэжэ алтан медаль барюулха:
1. Дрогин Николай Павлович— «Советская Украина» гэжэ флотилин кит агнадаг «Дерзкий» гэжэ суднын капитан.

2. Золотов Алексей Николаевич— «Слава» флотилин кит агнадаг «Бравый» гэжэ суднын гарпунер.
3. Моргун Борис Макарович— кит агнадаг «Слава» гэжэ флотилин капитан-директор.

4. Тупиков Василий Логанович— «Советская Украина» гэжэ флотилин кит агнадаг «Выдержанный» гэжэ суднын гарпунер.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ Героной совнархозой И. И. Носенкин нэрэмжэтэ судна үйлдэлийн заводой слесарь-хабсаргагшад бригадир нүхэр Ф. В. Хилькода Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай

И. И. Носенкин «Советская Украина» флотилин база барилгада үйлдэлийн ехэ амжалта туйлаһан түлөө Херсоной совнархозой И. Носенкин нэрэмжэтэ судна үйлдэлийн заводой слесарь-хабсаргагшад бригадир нүхэр Хилько Федор Васильевичта Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгожо, Ленинэй орден, «Хадуур, балта» гэжэ алтан медаль барюулха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1960 оной декабриин 12.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ Антарктикада кит агналгын олгохыг хүгжөөхтэ, кит агнадаг флотилинуудай судануудай проект зөвшөөрө, тэдэнне бариха, заһабарилгалаар гүрэнэй даалгарины амталтайгаар дүүргэнэйн, үйлдэлийн эрхим үрэ дүн туйлаһан түлөө Антарктикада кит агнадаг «Слава», «Советская Украина» гэжэ флотилинуудай, судна бүтэһэн предпритинуудай, проекторкострукторска организацинуудай 615 хүдэлмэрилэгшэдыг СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ 1960 оной декабриин 12-то Указ гаргажа, СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнаа.

Ленинэй орденуор —28, Ажалай Улаан тугай орденуор —76, «Хүндэтгэлэй тэмдэг» орденуор—135. «Ажалай габьягай түлөө» медальяр—205, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальяр—11 хүн шагнада.

Республикын колхоз, совхозуудта трактор заһабарилгын ябаса тухай

1960 оной декабриин 10-най мэдээн (IV кварталай түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг колхозуудта	Трактор заһабарилга	Совхозуудта	Трактор заһабарилга
Чурун	81	Онохойн	120
Иволгын	81	Кяхтын	77
Мухаршэбэрэй	80	Суулгын	75
Тарбагатайн	57	Курумканай	73
Баргажанай	44	Кабанскын	60
Сэлэнгын	44	«Октябрьский»	59
Түнхэнэй	43	«Эрдэм»	54
Занграйн	42	Анаагай	54
Прибайкалийн	42	Сэлэнгын	50
Кяхтын	40	Хэжэнгын	50
Хориин	38	Бичурын	48
Яруунын	36	Иволгын	47
Хориин	26	Кударын	47
Яруунын	22	Борьбогой	40
Байкало-Кударын	15	Оймурай	33
Закаменай	4	Погранична	33
Кабанскын	—	«Комсомольский»	30
		Яруунын	25
		Хориин	26
		Исингын	15

ЭРХИМ БЭЛЭГ

Кяхтын аймагай Ранжуровой нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ һү, мяха, нооһо, тарья худалдаха, адууһа малай тоо олошоруулха жэлэйнгээ уялга болзорһоонь урид дүүргэбэ

Түрэл партингаа ЦК-гэй январьда болохо Пленумые ажалай амжалтаар угтахын түлөө мурьсэн, Кяхтын аймагай Ранжуровой нэрэмжэтэ колхозоид (правлениянь түрүүлэгшэ нүхэр Сокоиков, парткомойн секретарь нүхэр Пахирко) байгша оной декабриин 1-дэ гүрэндөө мяха, һү, нооһо болон орооһо тарья худалдаха жэлэйнгээ уялгы болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Артелиин ажалшад, малшад гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб 151 процент, һү 157 процент, нооһо—113, мүн орооһо тарья 150 процент дүүргэһэн байна. Нелондоной энэ үеынхидэ орходоо гүрэндэ мяхан 59 процент, һүн 64 процент, нооһон 61 процентээр, үндэгэн 2,2 дахин ехэ худалдагдаа. Тэрэшлэн энэ үе соо адууһа малай тоо толгой нилээд олошоруулагдаа. Жэлэй үнгэрэгшэ 11 харын туршада 1959 оной декабриин 1-хитэй сасуулахда, эбэртэ бодо малай тоо 17 процент, тэрэ тоодо үнээднэ 9 процентээр олошороо. Тиихэдэ хонин хүрэгын 15 процент, гахай 87 процентээр олон болоһон байна. Колхоздо 100 эхэ мал бүриһөө 103 тугал, 85 хурьган абтаа юм. Гадна үнөөн бүриһөө дунда зэргээр 1799 литр һүн хаагдажа, нелондоной энэ үеынхитэй сасуулахда, үнөөн бүриһөө 688 литрээр ехэ һүн абтаа.

Байгша ондо артелиин адууһа мал үбнэ гэжээлээр хүсэд хангаданхай. Мүн хэрэгтэй үрэнэ хүрэнгын болон страховой (нөөсөлгын) фондошые байгуулагдаа. Энэ жэлдэ колхоз кукурузын бараг һайн ургаса ургуулжа, гектар бүриһөө 720 центнер ногоон эшэ набша абаа һэн. Эндэхи эрхим кукурузашан Базар Галданов өөрынгөө дааж абаһан 140 гектар газарһаа га бүриин 1150 центнер ургаса хуряагаа юм.

КПСС-эй ЦК-гэй январьда болохо Пленумэй хүндэтгэлдэ артелиин фермэ, бригаданууд дээгүүр социалистическэ мурьсөөнэй эршэ хүсэн улам шагдажа байхай.

Партингаа анхаралда баярлан...

Баян даа үдхэн ногоон бэлшээринүүдээрэ Мон, Туран, Хойто голлой хотогор тала, гүбээ, хаданууд! «Искра» колхозой малшад жэл бүри нишэ малаа манажа, шэмэтэ һайхан ногоон дээрэ бэлшээжэ, тобир тарган болгоно. Үнгэрэгшэ зун партиин гэшүүд, малшад Пурба Дугарович Арданов Доржо Дандынович Санжеев хоёр Элшэрэй уулын бэлшээр дээрэ 200 шахуу гунжадые, буруунуудыг харууһажа гараа юм. Тэдэнэй амьдын шэгнүүр сүүдхэ бүри дунда зэргээр 1120 граммээр нэмэлдэ байгаа.

— Январ соо болохоёо байгаа КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые ажалай амжалтаар угтахаяа оролдожо, дааж байһан буруунуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 300 килограммда хүргэхээ оролдоноб,— гэжэ нүхэр Санжеев мэдүүлнэ.

— Манай малшад хэлэнэн үгдөө хүрдэг юм,— гэжэ колхозой партийна комитетэй секретарь нүхэр Маншеев тодорхойлоно. Долоон жэл соо мал ажалда хүдэлмэрилжэ байһан Лопсон-Доржо Жамбалов мурьсэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябаха зуураа, нигэжэ мэдүүлнэ: — Мүнөө 64 тугаллаха үнэе харууһалла. Тугалаа һайнаар түлжүүлжэ, нэгэ үнээндэ хоёр тугал заядан хүхүүлжэ түлжүүлжэ зорилго табинаб. Тиин 128 толгой тугал тэнжээжэ, тэдэнэ хойто намар болотор тус тустань 270—300 килограммда хүргөөд, тушаахаб.

Нэрээшье тэрэ зунай үе соо 83 тугал 42 үнээдтэ заядан хүхүүлжэ, тэнжээжэ юм. Нүхэр Жамбалов Дашижал Идамжаповой бүлэтэн анха түрүүн колхозой байгуулагдаһан хойшо хонин ажал дээрэ хүдэлжэ байдаг. Дайнай үелэ өөрын фронтдо байхада Пылжит Намганиншэ отарые дааж байдаг һэн. Һайнаар ажаллаһанайгаа түлөө оло дахин магтаалда хүртөө. Мүнөө хүхэд Идамжаповтанай бригада Доржи Банзаровой нэрэмжэтэ колхоздоо холодоо түрүү ябана. Бурят ороной Россин гүрэнэй нэгдэлээр 300 жэлэй ойтой дашарамдан, Дашижал Идамжапов

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удэ городской 1-дэхи поликлиникын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд бүхы дэлхэйн арадуудта хандаһан Хандалга уншажа байна. А. МАНТАЕВАН фото.

ҺАЙХАН ДАА, ҺАЙХАН!

Хүн түрэлтэнэй түүхэдхи түрүүшын шэнэ байгуулалтын — Совет засагай манай орон дотор мандаад байхдаа, хамагые илагша Коммунистическэ партиин гэшүүн болоо бэлэйб.

40-өөд жэлэй туршада КПСС-эй зэргэдэ ябажа, социализм, коммунизмын түлөө хаба шадал соогоо тэмсэлсэһэнэе ханахада, һайхан даа.

Бүхы дэлхэйн 81 коммунистическэ хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлөгшэнэрэй һаяын Зүблөөнэй Мэдүүлгы уншажа, марксизм-ленинизмын хургаалай нимэ ехээр илан дэлгэржэ байһые мэдэхэдэе, хүсэн дээрэм шэнэ хүсэн нэмэхэдэе гэжэ.

Хорёод оной үеэр хэдхэн лэ ороонуудта компарти бин боложо байһан аад, харин мүнөө дэлхэйн табан түбинш 87 орондо коммунистическэ парти эмхидхэгдэнхэй. Эдэнэй зэргэдэ 36 миллион үлүүтэй коммунистууд—хамагай һайн, үнэн хүнүүд жэгсаад, дарлалтата дэлхэйе үндэһөөрнэ хубилгажа, амгалан тайбан, жаргала байдал мандуулхын түлөө тэмсэжэ байна бшуу.

Һайхан даа, һайхан! А. Куприянова, 1920 онһоо КПСС-эй гэшүүн, пенсионер.

Бүри һайнаар ажаллажа, гүрэнөө улам хүсэмэй болгоё

Коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлөгшэнэрэй москвоско Зүблөөнэй Мэдүүлгэ, Хандалгы шагнаад, уншаад байхдаа, бүхы хүн түрэлтэнэй аша тухай

Хонишоной бүлэдэ

Ажалай Улаан тугай орденуор шагнагдаа һэн. —Гүрэнэй барюуһан энэ хайра хадаа манай бүлын һайнаар ажаллажа байһанай тэмдэг гэшэ,— гэжэ ахалагша хонишон омогорхолог. Тингэһэншье зүбтэй. Мүнөө отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 108 хурьга абажа, түлжүүлээд байна. Хонин бүриин 4,5 килограмм нооһо хайшалһан байгаа. Декабрь һарада үшөө 200 хонин хурьгалха юм.

К. Доржиев. Зэдэ.

Х. Цыденжапова, Хорин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Эб хамтын хүсэн илагдаһагүй

Хүнэй шуһаар умда хэхэ дуратай Америкын империалистууд, удамаршадай зээрхэг хархис этэгээдүүд дайн дээр, үхэл гэмтэл үүдхэхэ гэжэ оролдоно.

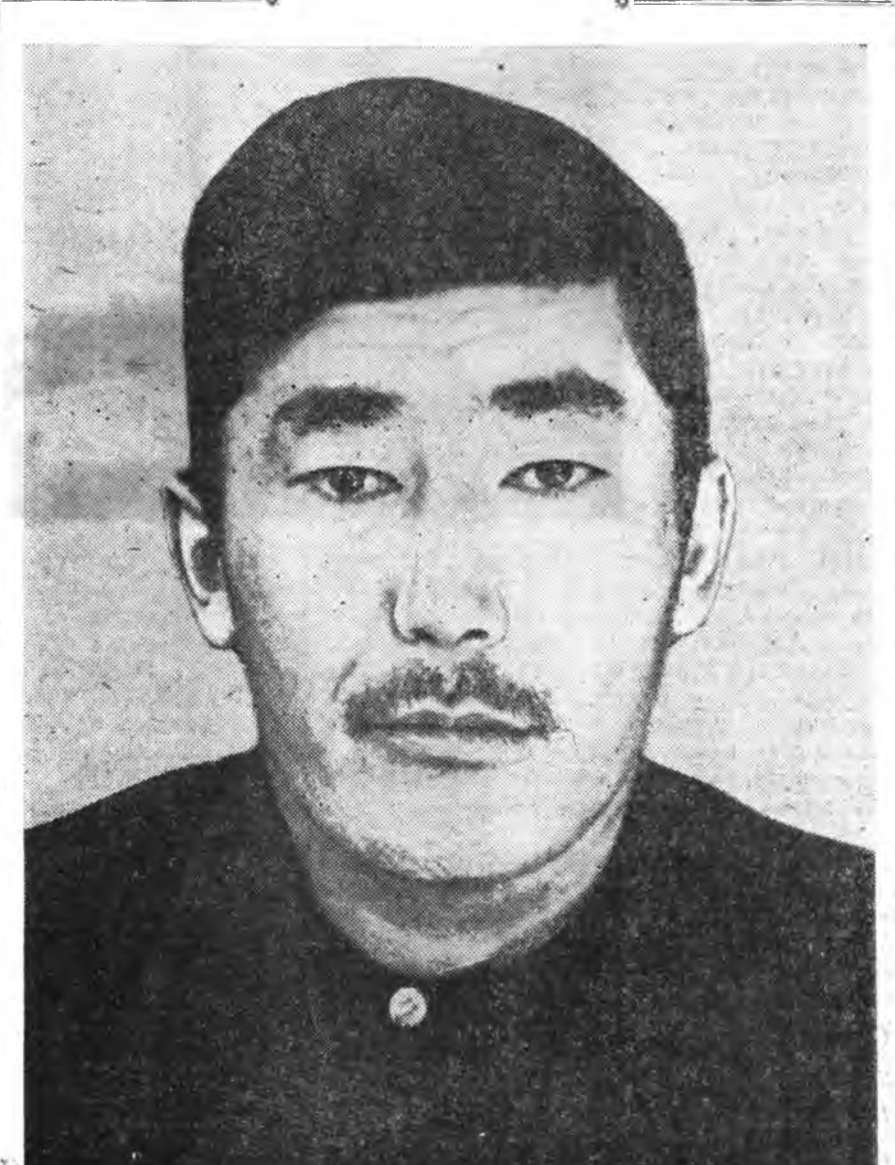
Жирий ажалша хүнүүд ямаршье үе сагта булимтаралгын даие буруушажа, эрид шууд эсэргүүсэн бодолог байһаниншье элитэ. Эб эетэй, амгалан тайбан ажаһууһые хүсэгшэдэй зэргэ мүнөө улам үргэдэн, бүри нягта жагсаалтай боложо байна.

Эб найрамдалай, демократин ба социализмын түлөө тэмсэлэй туг доро, 36 миллион үлүүтэй коммунистуудай ударилдаглар бүхы хүн түрэлтэнэй олонхи жагсанхай гэжэ Коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй 81 партинь түлөөлөгшэнэрэй москвоско Зүблөөнэй Мэдүүлгэ болон Хандалга соо хэлэгдэнэ. Эдэ түүхэтэ документуудай үгэ бүхэн бүри олон зоной зүрхэ сэдхэлдэ нэбтэрэн, дайн сэрэгэй аюулые саран зайсуулха зэбсэг болохо, зориг бадаруулхань лабтай, Эб найрамдалай хүсэн илахал байха!

Хэээ бүхэндэ һэримжэтэй байха, оронойнгоо баялг болон хүсэ шадалые улам ехээр арьбадхын туга бүри габшагайгаар ажаллаха гэжэ шиндэнхэйбди.

Дааринаа үлүүдэн бүтэһэн детал бүхэмнай эб найрамдалай хүсые арьбадхалсаг лэ, зээрхэг түримхэйнерэй толгой дээрэ балта шэнгээр буужа, бута зада сохиг лэ!

Л. Бимбаев, «Механлит» заводой фрезершчик.

Надмит-Бубеевич Шагжин хэдэн жэлэй туршада Баргажанай Калинин нэрэмжэтэ колхоздо гахайшанаар хүдэлжэ байһанхай. Энэ жэлдэ дааж абаһан нэгэ түрүүлээд шахаха 40 толгой эхэ гахайнуудайнгаа тус бүриһөө 6 поршоонхо абаха түсэбтэй аад, мүнөө залуу гахай бүриһөө 7,9 поршоонхо абаад байһанхай. Гадна тэдэнэ һайнаар түлжүүлжэ, тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 500—600 граммээр нэмээжэ. Мүн байгша ондо нүхэр Шагжин гансаараа 78 поршоонхо һайнаар түлжүүлжэ, шахаад, тус бүриин 83 килограмм шэгнүүртэй болгожо, гүрндэ тушаагаа. Эдэ үдэрүүдтэ Надмит Шагжин КПСС-эй ЦК-гэй январин Пленумые ажалай ехэ бэлгээр угтахын түлөө бүри оролдоһотойгоор ажаллажа байна. Зураг дээрэ: Н. В. Шагжин. Б. ГОМБОЕВОЙ фото.

Декабрин 18—арадай сүүдүүдье хунгаха үдэр

ОЛОНИИТЫН ХҮСЭН ЕХЭ

Мүнөө үед багашаг гэм хэин хүчүүдье нийтэн нүүлэн доро зан залуулагч гээш коллектив, эмхи зургаан бүхэнэй хойшолуулашагүй, нэрэ хүндэн хэрэг болоно.

Социалистическэ ёно журамые наринаар сахихын хажуугаар, гэм хэгшэдье гар дааж абаха хэрэг тэдэнэй хэни ээмээ түргөөр мэдэрхэдэн туйлай ехэ улханартай. Нэгэ хэдэн баримта харуулаха, ПВЗ-гэй хүдэлмэришэн Науменко гэгшэ нотуугаар магазиннаа мүнэ хулуунанайнгаа түлөө хуулинс харюусалгада хабаадуулагдаа хэни. Сугтаа хүдэлдэг хүдэлмэришэ тэрэнэй эмэтэ хэрэгээ үнэн сэдхэлхээ мэдрһьен хараадаа абажа, гар дааж абахан байгаа. Тэрэн тухай мүнөө нэгшье муу юумэн дууддаггүй, заводой эрхим һайн хүдэлмэришэдэй нэгэн болонхой. Нийтин гурим журам саг үргэлжэ эбдэдэг байһан хүдэлмэришэд Бойков, Жерлов гэгшэд мүн лэ ажабайдалайнга ариун сээр харгыда оронхой.

Гэгэ зуура, зарим коллективүүд гэм хэгшэдэй шалтагаанинь хүсэдөөр элрүүлэнгүйгөөр, ёһотой үнэн зүб тобиолол хэнугүйгөөр, олонхи ушарта шалдаал һаа тэдэни сагааруулаха, «абарха» нэдлэг гаргадаг байна. Жшээлхэдэ, хүдэлмэришэн Рачков гэгшэ хулгай хэһэнэйгээ түлөө хэдэн жэлээр эрхээ хаһагдаһан байгаа. Тингээд, нэгэ хэды сагай үнгэрөөд байхала, тэрэ «гэмтэ хэрэгээ үнэн сэдхэлхээ мэдрһьэлби, намайе сагнаамини урид табуулай даа» гэгшэ гуйлтагтайгаар коллективтэ хандаа һэн гэгшэ. Тэрэнэй гуйлтань хүсэлдүүлгэдэ хэни.

«Һураһан юумэ һураар татуудаггүй» гэгшэдэл, Рачков уданшыгуй Баутын аймпортбесююзай магазинай сугрые бала хүшэжэ ороод, 20.121 түхэригэй үнэтэ зүйлнүүдье үбэршлөө һэн. Баригдаха болоходо «хуаа орожо», улайха ноуругүй, убайгүйгөөр «абаргт даа» гэгшэ тэрэнэй гуйлтые коллективын баһа дахин гар дааж абахаар хүсэһишье һааны, арадай сүүд Рачковые хуулинс харюусалгада хабаадуулаа хэни.

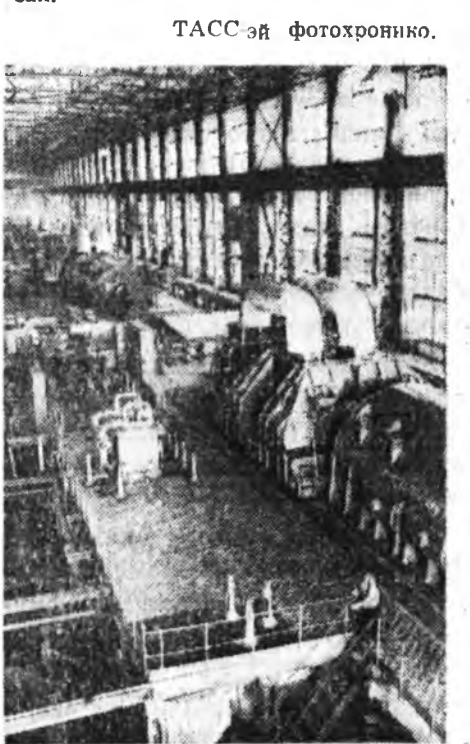
Энэ юу харуулаһан гэгшэдэ, нийтин организацунудай, ажалшалай коллективүүдэй гэмтэ ноуриунудые «абархын тэдьдэ» гар дааж абаад лэ, саашадаа тэдэнэ заһан залууруула талаар хүмүүжүүлгын ямаршые хүдэлмэри ябууддаггүйн гэршэлнэ бшуу.

Тэрэшлэн нийтин эмхи зургаанудта, колхоз, совхозуудта эмхидхэгдэн хүхэдэй сүүд нийтин гурим журам эбдэгшэдэй, мүн хулигаан аша гаргагшадтай тэмсэхэ талаар ехээн үүргэтэй.

Нүхэдэй сүүдье байгуула тушаа тусхай тогтоолой тунхаглагдаһанһаа хойшо республикнай аймаг, нотагуудта шэнэ түхэлэй нимэ сүүдүүд олоор эмхидхэгдэ бэйэй. Бичурын аймагай «Рассвет» колхозой хүхэдэй сүүдэй хүдэлмэришэ жшээ болгон харууламар. Тэндэхи хүхэдэй сүүдэй түлөөлгшэдөөр үнэн сэхэ, бүгдэндэ хүндэтэй, ажал дээрээ шалгарһан хүнүүд томилогдонхой. Гэмтэ ноуриунудые хэһээхэдэ, тэдээр түбхын түрүүн олон зоной хабаадалгатайгаар, шанга шүүмжэлэй оршон байдалда үнгэргэдэг байна. Энэнь тон һайшаалтай.

Дурсагдаһан хүхэдэй сүүд колхозой зөөрине хуули бусаар үрһинэй, үбэршэлһэн, залхуу зайран Д. П. Григорьев, Ф. П. Слепнев болон бусад.

Кузбасста хүсэ ехэтэй тепловый электростанци—Томь-Усинская ГРЭС баригдажа байна. Хабсаргышад табалдах турбогенераторые хабсаргышад дүргэхэнь. Энэ турбогенераторай хабсаргышад электростанцины түрүүнүе ээлжэһэй барилда дүүрэхэ юа. Зураг дээр: электростанцины турбина зал.

ТАСС-эй фотохронико.

сад хобдогуудые хатуугаар «Һунаһан» байха юм. Иимэрхүү баримта-нуудые эһишлэхэ болоо һаа олон. Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой түхэлэй сүүд һаяхан колхозойнгоо гэнүүн М. Деминиһе олон зоной хабаадалгатайгаар сүүдлээ. Ушар удханы нимэ, Демин гэгшэ колхозой нэгэ һаалин гүүртэ дээрэ хүдэлдэг байба. Нүүлэй үсэд элдэ һу һаалин хэмжээн хараа байса дооһолһон, харууһалжа байһан малынь ехээр муудажа, туража, 5 толгой бодо мал үхэһэн байгаа. Һаалин үсэдтэ эдоуулгэ гэжэ абан тарья талхаараа олонхи ушарта үмсынһөө мал тэжээлэг, шахалдаг байһанынь сүүд дээрэ балшыса элрүүлгэдэ. Колхоздо хоро хүргэжэ байһан, хара һанаатай Деминиһе нотагайнь зон хатуугаар хэһээхэдэ, тэрэнэй гэмтэ үмхөөр хэрэгшье арадай сүүдтэ үүгээр шиндхэ.

Гансал нийтин, колхозой зөөрине үргисэдэй тэмсэлээрэ түхэлэй сүүд хүдэлмэришэ хизаарладаг бшэ, харин ажалһаа хулжадаг, аралта, обществодо харша элдэб хулигаан аша гаргадаг, мүн конжоо наймаа эрхилдэг этгээдүүдтэй эбсэлгүй шанга тэмсэл ябуудда.

Гэхин дашарамда миллицини хүдэлмэришэ арадай дружинанууд айхабтар ехэ туһаламжа үзүүлдэг. Тэдэнэр ойрын жэлдэ орон дотор эмхи журам сахилгы олонийтин мэдэлдэ бүрин дамжуулан үгэхэ тушаа шэнэ шэнжэ олгоно. Хүнэй нэрэ хүндэ, эрхэ түлөөлгшые хүсэдөөр хамгаалха, нийтин гурим эбдэгшэдтэ тэрэ доронь этгүүлһэн ойлгуулаха, мүн һергыльмэжын аргануудые тэдэнэр гол түлэб хэрэглэдэг байна.

ЭРШЭМТЭЙГЭЭР...

Болохоёо байгаа сүүдэй хунгалтад бэлдхэл манай нотагта эршэмтэйгээр ябуулагдана. Мүнөө үедэ клубнай ойлгууламжын хүдэлмэришын гол гуламтаны болонхой. Шэнэ һонин газет, журналнууд үүдэ бүхэндэ абтажа байдаг. Мүн элдэ һонирхоһон асуудалнуудаар тусхай хөөрөөлөөнүүдшье үнгэргэдэ.

Асари ехэ долоон жэлэй зорилонудые амжалта түгэс бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ совет хүнүүдэй гуйлажа байһан баатаршалтануудые харуулаһан "томо томо" плакадууд, хунгуулин дүрим, тусхай брошюранууд уран гобор зураглагдаһанхай. Элдэ үдэрнүүдтэ клубнай дэргэдэхи агитколлектив холын гүүртэ, отарануудта гаража, малшадые хунгуулин дүримтэй тодорхойгоор танилсуула. Тэдэнэр абанһан лэ газартаа «дайшалхы хуудалануудые» гаргадаг, нотагай баримтанууд дээрһээ абтан уран найруулгатай зүжэг, наада табижа, харагшадые һонирхуудлагда байха юм.

Ц. Цыдыпов,
Баргажанай Уланай хүдөөгэй клубые даагша.

Зарим ушарта мүнөөнэй эрхэ байдалда тон таарахагүй, бүдүүтиг ааша гаргадаг хүнүүдтэ арадай дружинанууд зохихо хэмжээ абдадэг, үгышые һаа, хүдэлжэ байһан газартаһы, түрэхидтэһе дуулгадаг юм. Онохойн экспедицини базада хүдэлдэг арадай дружинанууд эбтэй эетэй ажалараа зоной дунда хүндэтэй болонхой. Тэндэ дура зоргоороо аашалдаг зарим жулигууд, аршиншад тэдэниһе али болохоор айлгаха, занхаа гэжэ нэдлэг һэн гэгшэ. Тэд ахир тулюур, эдэ хулигаанууд арадай дружинануудай абарга дорюун хүсэндэ уданшыгуй «хамараа сохюулаа» бэйэй. Энэ талаар Кяхтын промкомбинатай, Улан-Удэ городой Железнодорожн районной, Галуута-Нуурай шахтануудай арадай дружинанууд илангайа һайнаар хүдэлһэн. Тэдэнэй жэшээе халан абамаар.

Тэрэшлэн уран хурса, удха түгэлдөөр найруулагдаһан ханын газет, Кроколд, «Будамшуу» мэтын сатирын булангууд хүмүүжүүлгын айхабтар ехэ үүргэтэй. Тэндэ шүүмжэлэгдһэн хойрог хобдог ябадалтаные олон зоной шоо үзэдэг, шобто харалгынь мэдээжэ. Энэ талаар комсомолой организацунууд гол үүргэ дүүргэхэ ээргэтэй.

Нийтин гурим эбдэгшэдтэй хатуу шангаар тэмсэхэ хэрэгтэ олонийтые улам эдэбхитэйгээр хабаадуулаха шухала. Тингээд орон доторнай нийтин гурим журам эбдэгшэ абадал бүрин усалдагдаха байна бшуу.

А. Хамаганов,
К. Шагдуев,
БурАССР-эй Верховно сүүдэй гэгшүүд.

ШЭНЭ БАНИ

Нархатада шулуун бани шэнээр баригдажа дүүрэдэ, доосохи түхээрлэг бэлдэхэ хүдэлмэришүүд хэгдэжэ байна.

Энэ бани һаяар ашаглагда үгтэжэ, аймагай центрынхид һайн банитай болохон.

Манай корр.

Партиягга ЦК-гэй январьд зарлагдаха Пленумэй утгацкада республикнай совхоз, колхозуудай хүдэлмэришэд үдэр хонгой үнгэрхэ бүри социалистическэ мурсые үргэдхэжэ, ажалдаа шэнэ амжалта туйлана.

Түнхэнэй «Сибиряк» колхозой һаалинад мүн лэ энэ мурсыөөндэ жэгсайхай. Илангайа һаалин Марфа Карнакова түхэдэйнгөө дунда, аймагтаа шалгаржа ябана. Марфа үнгэрһэн 11 һарын туршда үнээн бүриһөө 2 мянган литр һу һаажа, КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой хүндэллэй грамотада хүртэбэ. Зураг дээр: Марфа Карнакова.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МЭРГЭЖЭЛТЫН ҺАНАМЖА

Хайнаг һарлагһаа юугээрэ һайн бэ

Олон жэлэй дүй дүршэл дээрһээ харахала үдэр малай үүлтэр һайжаруулхын тула тэдэнэй шуһа холижо үдэхэ гэгшэ тон ехэ удхашанартай байна.

Жшээһин, һарлаг үүлтэрэй үнэсэ нотагай бурят үүлтэрэй бүхала табижа үржүүлхэдэ аргагүй ехэ ашагтай туһатай гэжэ Ахын аймагхид һайн мэдлэг болонхой. Юуб гэгшэд һарлаг үнэсэ бурят үүлтэрэй буха хоёрой хоорондоһоо гаран тул — хайнаг мал бээр сула, түргэн томо болостой, баһаһа хойшо өөдэргэн, шэрхи бэтэй, халтад гэгшэдэ үбшэ хабшанда бэлээр дайрагдахагүй байдаг гэгшэ. Гадна хайнагууд хүйтэн, халуунайшы сагта үндэр хада хабшал газарта хашалгүй бэлшээд ябадаг юм. Үнгэрэгшэ жэлэй үбэлжэлгын үсдэ Ахын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо Дэбэд-Халуу гэжэ газарта хамта 250 толгой һарлаг, хайнагууд үбшэ тэжээл эһингүй, гол түлэб хада хабшалуудаар бэлшээдэжэ гараа һэн.

Мүн «Коммунизм» колхоздо баһал 259 толгой шахамал һарлаг, хайнагуудые хоёр хүн хараад, магтал хэрин бэлшээрлэ адуулажа үбэлжөө юм. Тинхээд энхэндэ һүниһе малаа бүтүү хашаала оруулангүй, доронь лэблхээргүйгөөр, минн талада хэбтүүлжэ хондулдаг байна.

Хэһэйшы мэдлээр үхэр малые үбэлэй сагта имээр харууһалжа болохогүй юм ааб даа. Тэдэ энэ аймагта малай һайн байра олоор түхээр, бэлдэхэ тушаа анхарал табигдадагүй дээрһээһин имэ байдал тохөөлдөө бшуу. Хэрбээ тэд һарлаг, хайнагуудта зунай бэлшээрин үедэ тус бүриһэн сүүдхээдэ 15—20 грамм даһна, мүн тэдэ шэнээн яһанай гурил үгөөд, оролдосотойгоор адуулаад байхала, тэдэ мал шэгнүүрээ сүүдхэдэ 1000—1300 грамм аар нэмээдэг байна. Үбэлэй сагташые һарлаг, хайнагуудта нэмэлтэ тэжээл һайса эдүүрээд, адуулаа һаа, баһал түргэн таргалха, шэгнүүрээ ехээр нэмээжэ байһанынь элитэ.

Һарлаг, нотагай бурят үүлтэрэй малнуудай шуһа холижо үсхэбэрлэхэдэ юугээрэ һайн гэгшэб?

Нэгдэхээр, һарлаг үнэсэ бурят үүлтэрэй буха хоёрһоо гаранһан тул — хайнаг, бээр һураггүй томо, мяхалиг, һүгэйшые мал бодолог гэжэ мэдлээтэй. Манай аймагай түрүү һаалинад мүнөө хайнагһаа жэлдэ 1000 литр хүртэр һу һаана. Жшээлхэдэ, «Коммунизм» колхозой һаалинад, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Бадама Убушесва гэгшэд үнээн бурин 950—1000 литр һу һаана ха юм. Гадна хайнаг үнэсэдэй һүншые һураггүй үдхэн, тоһолигынь 6—10 процентдэ хүрэдэг байна.

Хоёрдохор, һарлаг үхэрэй мяхан шэлдэн хатуу, тэрэн гол түлэб буйлуулагдажа, колбаса болгон додог гэгшэ. Харин хайнаг, ортон үүлтэрэй малай мяхан һураггүй зөөлөн, илангайа һайн тарган һаа, түүлшэ бүхыдөө 3—5 сантиметр зузаан гадар өөхтэй байдаг юм.

Шуһа холижо, малай үүлтэрэй һайжаруулхын тула манай аймагай колхозууд һүүлэй 2—3 жэлэй туршда искуственна үржүүлгэ түрһөөр хэрэглэһэн. Энэ жэлдэ зоогшарник В. Л. Манханов аймагай ветеринарны дэргэдэ колхозуудай техник-үржүүлгэшадые суглуулаһан һарлаг, хайнаг, ортон үүлтэрэй үнэсдые үржүүлжэ талаар тусхай курс эмхидхэ һэн. Энэжэһин ашаг үрэ тон ехэ байгаа. Мүнөө колхозуудта һарлаг, хайнагуудын гол түлэб искуственна аргаар үржүүлгэдэ.

Тэрэшлэн хада хабшалаар ябадаг зэрлиг тэхэ барнжа, тэжээһи ямаа үржүүлжэ тухай хэдэн үг хэлмээр. Манай аймагай мэдээлэ ветеринарна врач А. И. Целовалников һүүлэй хэдэн жэлэй туршал зэрлиг тэхэ тэжээл ямаан хоёрой шуһа холижо туршаа. Тэдэһин тул тон һайн, бээр томо ярадаг байба.

Зэрлиг ямаад гол түлэб томоһоо тус бүридөө 100—120 килограмм шэгнүүртэй бодолог гэгшэ. Харин тэжээл ямаад миһл 35—38 килограмм татадаг бшуу. Тэдэһи хоорондоһоо гаранһан тула томо болоходоо дундуур лэ 70—80 килограмм татадаг байна. Газар жэлтэдэ тус бүрин 800—1000 грамм хүртэр һайн хоёбэр нөлөө үгэдэг. Хэһэйшы мэдлээр ямаанай һайн хоёбэр, «меринос» хонхой нарибтар ноһонһоо хоёр дахин үнэтэй юм.

Тинхээд зэрлиг ямаад айхабтар үндэр хада удулар бэлшээд, шуһа гэһи һайн ногоо оложо эһин, үт бөешшые шэрхи байдаг. Тинхээд тэдэнэй хоорондоһоо гаранһан тулашые баһал һайн, үбл зулт бэлшээдэ байхала таарамжалтай.

Энэ мэтээр эрдэм ухаанай тундалтануудые, түрүү дүй дүршэлэй зүбөөр хэрэглэжэ, мал ажаллаа бери хурдан түргэнөөр хөгжөөд, мяха болон бүсэд продуктивнууды ехээр абадаг болоходо.

А. Убеев,
ветеринарна врач.

РЕДАКЦИДА ЕРЭЭН БЭШЭГҮҮДЛЭЭ

Эзэн бусаар хандана

«Октябрьский» совхозой мастерскойдо ерэхэдэ эмхи гуримгүй байдалынь гайхамар. Үннэй ашаглагдагүй, хэрэглэгдэхөө болһон машинануудай хажууда һайн селкэ, комбайн, автомашинууд харагдаха. Эдэ машинууд тусхай сарай соо хадагалагдаха ёһотой аад, газса, саһа бороодо, шорой тоһондо даралдажа хэбтэнэ.

Хүдөө ажахын машинуудые хадагалха сарай соо түмэрэй хаядаһан, извёстко, шорой шохой дүрһэн, харин хэрэгтэй машинуудынь газса мууджа байна. Трактор, комбайн, селкэнүүдэй хэрэглэгдэхэ частнууд мүн лэ хадагалагдагүй, саһан доро хэбтэнэ. Хүдөө ажахын машинуудые хадагалха хэрэгтэ имэ эзэн бусаар хандан дээрһээ, тэдэнэй зарим частнууд үгы боложо, үргэлжэ байна.

Удэрнын мастерскойн хашаа хаадаггүй, энэ тэрэ хүн орожо гаража байдаг. Тэдэнэй зариманынь шухала хэрэгтэй частнуудые абаад

ЗОНОЙ ЗОРИГ БАДАРУУЛАГША

тэр таһалгарягүй ажаллажа ябаһаар. Уялгата албаа дүүргэжэ ерэмсээрэе автомашинын жоолошоор хэдэн жэлэй туршада ажаллаа юм. Һүүлээрһе, 1955 ондо тус заводто слесарээр ажаллахаар абтаа бэлэй. Тэрэ саһаа хойшо нүхэр Демьяненко элдэ таһалгарягүй ажаллаха зуураа, олохон залуушуулые слесарин мэрэгжэлдэ һургаһан, өөрингөө дүршэл шадбарине дээшлүүлжэ, олон мэрэгжэлтэй болон байха юм. Иимэд даа, заводые завод болгосһон, үннэй хүдэлмэришэдэй нэгэн, суута слесарь, депутат Михаил Григорьевич Демьяненко ажабайдалынь тобохон намтар. Тэрэнэй «гараар» хүмүүжэһэн слесарьнууд Борис Нелюбин, Анатолий Баландин, Николай Емельянов болон бусад залуушуул коммунистическэ ажалай ударникуудай хүндэт нэрэ зэргэдэ хүртөөд, бүгдын омогорхол болонхой.

ЗҮГӨӨР Михаил Григорьевич зөөрөөшые коммунистическэ ажалай бригада, ударник гэгшэн хүндэт нэрэ зэргын түлөө тэмсэлэй дэлгэрхэдэ, эгээн түрүүлэн шэн габьяата хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабдаажа эхилһэн байгаа. Тинхээд тэрэнэй харюусалга, хүндэлһнгөө урдахы уялгань улам дээшлээ бэйлэй. Цехынгээ профсоюзай комитетэй түрүүлгшээр дэбжүүлгэдһэн юм.

СУУТА слесарь сүг хүдэлдэг нүхэдтээ хамта нигэжэ оролдосотойгоор, эдэбхи үүсхэлтэйгээр, хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байдаг юм. Эдэнэй олонхыдын коммунистическэ ажалай ударнигай хүндэт нэрэ зэргэдэ хүртөөд, үргэн олонийтые хүтэлэн, мүнөө үедэ бухы заводоороо тэрэ тэмсэлэй үргэлжүүлжэ байһанхай. Энэ ехэ хүдлөөнэй түрүү зэргэдэ жагсааа зуураа, Михаил Григорьевич үдэр бүри даалгабаряа 50—100 процентээр үлүүдлэн дүүргэжэ, басалта үндэр бэлшээтэ ажалай үлгэр жшээе харуулжа ябадаг, саашадашые ябача байһандань ямаршые нэжэж түрэнгүй.

—Иимэл хүн юм, олоной зориг бадаруулжал ябаха,—гэжэ хүдэлмэришэдэй хэһиньшье даа омогтойгоор мэдүүлэн, хэдэхи үгөөр Михаил Григорьевичын намтарые манда үшөө дахин тайлбарилла һэн. Бидшые эрхэ бшэ тинмэ тоһолол өһөөдтөө хэжэ хахасаа бэйлэбди.

И. Очорон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Г. Демьяненко ажаллажа байна.

А. Мантасвай фото.

ДОЛООН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ХАЛААНАЙ хүдэлмэри һаяхан эхилээд байбашье, цех соо халуун хүдэлмэриһн түлөө дундаа ябажа байһанынь эхлэн. Эндэ тододоһон янза бүриин машина, механизмуудай нэвэрэн нэгдэн хамтархада, эршэтэ ажал хүдэлмэри маган дуулаһан һур жабхаланта хүжэм мэтээр хүнэй шэхэндэ хүнхинэн дуудана. Үе үе болоод лэ эндыше, тэндэшые электроагнуну р н н сэнхир сэгээн гал сахид гэжэ хүнэй нүдэ һаргаана. Тэдэ эндындэ һаатаха, эрьелдэхэ хүн үгы. Минн байһан станогүүд гэжэ огто харагдаһангүй, хүдэлмэришэн бүхэн өһөөд өһөөдынгөө байрада, эрьегжэ хараха заадагүй ажалланад. Тэдэнэй нэгэндэ нүдэндөө шэлтэй, хара хүрин кепкынгээ һарабшые нүдэн дээрэ буулгаһан, шинираг задарюу бэтэй нэгэ хүн бүришые сүлөө тухагүй хүдэлмэришэ байба. Тэрэнэй хүдэлмэришэ хүдэр гарнуудын станогийнгоо барюуланудые оншотойхоноор эрьюулнэ, хоёр шөдөнэһи хараа отолуурайнга хойноһоо холодонугуй.

Тухайһада дүрбэн арбаа лаб лэ алахан шэнжэтэй, хүдэлжэ байшые адаглахада, ажал хэрэгтэ һайса шудалһан дүршэлтэй мэрэгжэлтэ гэжэ мэдэхээр. Станогийн оншоһонуд аятай зохидоһоор тааруулагданхай, нэгэ жэгдэхэнээр эрьелдэнэ. Хүсэн дундаа эрьелдэжэ байһан хэрэгсэлдэ станогийн отолуур хүрэхэтээ зэргэ, түмэр зомгоол мушхаран урдана.

Эгээл энэ үедэ тэрэнэй хажууда ерһэн цехын мастер шалгалһаа: «Михаил Григорьевич юун болооб, яахадаа энэ станогто эрбэт» гэжэ ехэл гайхангяр шэртэн асууба.

—Юун болохо һэм даа. Нэгэ хэдэ үдэр үрэмдэгшөөр хүдэлжэ болооб, энэ ажалнай хожомдоо ябана хан,—гэжэ харюусалд, оншотой станогтоо хүнхинүүдээр лэ байба.

ЭНЭМНАЙ автотранспортна цехын солото слесарь нүхэр Демьяненко гэгшэ. Михаил Гри-

БАЯН УРГАСА—БААТАР АЖАЛАЙ АША ҮРЭ

гэжэ түрүү кукурузашадай дүй дүршэл гэршэлнэ

ТҮРҮҮ ДҮРШЭЛЭЙ НУРГУУЛИДА

Республикын кукурузашадай дүй дүршэлөө халан абалсаха тусхай нургуули Бурядай худөө ажыхын инстгудай нуралсалай-туршалгын ажахыда найшаг нэгдээ. Тэнд хамта 400 кукурузашад 8 бүлэг боложо, таба-табан үдэрэй туршада нуралсажа гараха юм.

Үнгэрэгшэ ноябрин 30-да түрүүшын бүлэг кукурузашад сугларжа, тусхай программын ёһоор нуралсажа, дүй дүршэлөө андалан абалсажа тарба.

Тингэжэ тус нургуулида кукурузын онсо илгаа, тэрэниие зүбөөр тариха ургуулха тухай хонирхолтой лекцинууд уншагдаһан байна.

«Республика дотороо 1960 ондо кукуруза тариха ургуулһан тухай, мүн 1961 оной зорилгонууд тухай» элдхэл Хүдөө ажыхын министрн орлошо нүхэр Тимошин хэбэ. Бурядай комплексно научно-шэнжэлхы институтай худэлмэрилгэшэ, биологическа эрдэмэй кандидат нүхэр Ефимов кукурузын биологи тухай, Бурядай худөө ажыхын институтай багша нүхэр Максимов кукуруза тариха ургуулха агротехникэ тухай баримта найнтай лекцинууды унша. Кукурузын газар үтэгжүүлхэ, кукурузада нэмэлтэ тэжээл оруулха тухай нүхэр Нестеров, кукурузын элдэб хорото шумуул, үбшэнһөө хамгаалха тухай нүхэр Нестеровагийн лекцинууды нуралсагшад угаа хонирхолтойгоор шагнаба. Бурят орондоннай мэдээжэ болоһон инженер нүхэр Нурминский кукуруза тарихада сеялхын онсо илгааны харуулжа, кукурузашада бодото дээрнэй олгуулжа үгөө. Мүн кукуруза тариха ургуулха худэлмэри оньожоруулха аргууд тухай тэрэ дэлгэрэнгүйгээр мэдээсэһэн байна.

Тингэжэ тус нургуулида кукурузын онсо илгаа, тэрэниие зүбөөр тариха ургуулха тухай хонирхолтой лекцинууд уншагдаһан байна. Бурядай худөө ажыхын институтай багша нүхэр Максимов кукуруза тариха ургуулха агротехникэ тухай баримта найнтай лекцинууды унша. Кукурузын газар үтэгжүүлхэ, кукурузада нэмэлтэ тэжээл оруулха тухай нүхэр Нестеров, кукурузын элдэб хорото шумуул, үбшэнһөө хамгаалха тухай нүхэр Нестеровагийн лекцинууды нуралсагшад угаа хонирхолтойгоор шагнаба. Бурят орондоннай мэдээжэ болоһон инженер нүхэр Нурминский кукуруза тарихада сеялхын онсо илгааны харуулжа, кукурузашада бодото дээрнэй олгуулжа үгөө. Мүн кукуруза тариха ургуулха худэлмэри оньожоруулха аргууд тухай тэрэ дэлгэрэнгүйгээр мэдээсэһэн байна.

Тэнгэриһээ хайра хүлээнэ гү?

Он жэлэй үнгэрхэ бүри шэмэтэ кукуруза Бурядайнай нутаг бүхэндэ улам найнаар нутагтаа, эрхэмэй хүн гектарай 1200 центнер хүрэтэр набша намаа ургуулдаг болоо ха юм.

Харин Лениний нэрэмжэтэ колхозой (Бичура) хүтэлбэрилгэшэд энэ гайхамшата ургамалда юундэшьеб хайхарамжагүйгээр хандадаг байна. Жэшээн, үнгэрэгшэ үбэл кукуруза тариха газарта наг шэбхэсье гаргагдадүй нэн. Харин хабар, дулаан болоходо тэндэхи хүтэлбэрилгэшэд, мэргэжэлтэд «эшээнһээ гараһандал» гэнтэ ханаа абажа, шэбхэ гаргаха захиралта үгэнэн гэхэ. Ингэжэ оройтуулагдаһанай шалтагаанаар гектар бүрийн 8 тонно шэбхэ арай шамай гаргажа тараагдаһан юм.

Кукуруза тариха газарынсье байл таатай бэшэ байгаа. Ургасын хойноһоо зүбөөр харуулаха тушаа биратай анхарал табигдаагүй байшоо. Эгээл энээнһээ боложо, тэндэ гектар бүринөө миин 100

Ингэжэ түрүүн сугларһан бүлэг кукурузашадай анхаралда кукуруза тариха ургуулха худэлмэри эмхидхэхэ, ажалайн түлөөнэ үгэхэ тухай нүхэр Мамиллов, кукуруза ургуулханда экономика ямар аша тунһайб гэжэ нүхэр Гончаров кукурузашада мэдээсэ.

Тэндэ сугларһан кукурузашад элдхэл, лекцинууды шагнаһынгаа забарта дүй дүршэлөө халан абалсаһан, тус бүрингөө ажал худэлмэри, саашанхи зорилгонууд тухай тодорхойгоор зүбшэн хэлсэһэн байна. Ингэжэ нуралсалда хабаадаһан кукурузашан бүхэн ямар амжалтаа, дутагдалнуудтай, эрилтэнүүдтэй байһанаа сэхэ хэлээ.

ОРОЛДОЛГО, ХАРУУАЛГЫН ХҮСЭН

Кяхтын Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой суута кукурузашан нүхэр Игумновой дүршэл тухайгаа хөөрхөн угаа хонирхолтой, залуу кукурузашада тунһайб байба. Нүхэр Игумновой даадаг звеногойхид энэ жэл 132 гектарта таряад, га бүхэндэ 870 центнер ногоон набша ургуулһан байха юм. Найса үтэгжүүлгэдэһэн, наруули дулаан газарта кукуруза хаһа болзор соонь таряад, наһанһанай гаража эхилхэдэ хоёр тэвшэн—уаашань, хүндлөөшөн элдүүлгээ. Зарим газарта зургууд хоорондын элдүүлгэ гурба дахин хэгдэһэн юм. Бүхы полидонь зүб квадратууд гаргагдаһан байжа, элдүүлгэ хэхэдэ амар, хүнгэн байгаа ха.

Ургамалтай түлэг дундаа ургажа байха үелэ гектар бүхэндэ 3 центнер хүртэжэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаба. Ингэжэ кукурузань үдхэн, жэгдээр ургаа нэн. Яһала саг соонь хуряжа силослэгдээ гээд нүхэр Игумнов хэлбэ.

Урдынгаа эдэ алдуу дутагдалнуудһаа ухаа абажа, эрхэ жэлэйнгээ тарилгада эртээнһээ найса бэлдэхэ аабза гээд ханаһаар байгаа. Зүгөөр үнэн дээрээ хүниие баярлуулаар юумэн үгы. 1961 ондо кукуруза тариха газарынсье шэлэжэ олодоогүй. Кукурузашадай звенонууд эмхидхэгдээдүй. Тинмэ болохолоороо поли дээрэ нэгшье центнер шэбхэ үнөө хүрэтэр гаргагдадүй байха юм.

Колхозой түрүүлгэшэ нүхэр Кляков, агроном нүхэр Кривошеин гэшгэдэ сулгаа, зүблөөн дээрэ гектарай дүрбэ, табан зуугаад центнер кукуруза ургуулдаг аад, үнэндөө кукурузын баян ургаса абахаха оролодоогүйнэй гайхалтай. Шэмэтэ ургамалаа үтэгжүүлгэдэгүй газарта хаяржабод, «тэнгэри ургаса үршөөг» гээд эднэр нууна гү?

Л. Луговской.

— Май, июнь, июльдэ олонхи аймагуудта, танайшы тэндэ бороо биража ороогүй хааб даа. Тээд таанар, газараа уһалаа нэн гүт? Колхоздоннай тусхай насос бини гү, — гэжэ кукурузашадай нэгэн асууба.

— Үнгэрэгшэ жэл 90 гектар шэнэ газар элдүүлгээд, дисквалаад таригдаа юм. Тэрэнээ хабар найрамай уһаар найсахан уһалаа нэмди. Зүгөөр уһа бүлэдэг тусхай насос колхоздо абтаһан аад, хэрэглэгдээгүй байшоо. Энэ ехэхэн дутагдалнай гэшье ааб даа, нүхэд.

Эдэбхитэй, оролдосотой энэ нүхэрэйнгөө ажалай габьяа хайшан гэжэ туйлаһаниие энэ мэтээр халуунаар зүбшэжэ байха үедэнь, нэгэ залуухан хүбүүн хууриһаа бодоод, асуудал табига:

— Звено бүхэндэ тусхай газар даалгажа үгэхэдэ яахадаа найн гэшбэ. Та хэлэжэ үгүт?

— Хды жэлэй туршада худэлгэ байнаб. Тинхэдэ тусхай газар даажа абахада найн гээд эгигээб. Юундэб гэхэдэ найса үтэгжүүлгэдэ, жэл бүхэндэ тэндэ кукуруза тариха байхада газарай хүрһэн улам лэ үрэгжэлтэй болодог ха.

КОЛХОЗ, СОВХОЗОЙ ХҮТЭЛБЭРИЛГЭШЭДЭЙ, АГРОНОМУУДАЙ АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭЙ

Удаалуулан Кабанскын аймагай XX партсездын нэрэмжэтэ колхозой залуу кукурузашан С. Серебренников үгэ абаба.

Энэ нүхэр хоёрдохой жэлээ кукурузашанаар хүтэлгэжэ ябана. Зүгөөр колхозойн хүтэлбэрилгэшэд, мэргэжэлтэ энэ гайхамшата ургамал ёһотойгоор нутагжуулахаа оролодоогүй, юундэшьеб тэрэндэ тоомжогүйгөөр хандадаг гээд нүхэр Серебренников мэдүүлбэ. Жэшээн, түрүүшынгээ жэл энэ нүхэр хожом болоһон хойно, хэбар лэ кукурузашанаар табигдаһан байгаа.

— Би тракторист, комбайнер мэргэжэлтэйб. Ямаршы бэлдэлгүйгөөр, гэнтэ хабар болохолоор хүтэлбэрилгэшэднэй «ши кукуруза ургуулхашин» гээд шаңгаралдаа нэн. Зүгөөр энэ ургамал яаж тариха, ургуулха тушаа юушье мэдэхгүй байдаа. Манай мэргэжэлтэдшые заабари үгөөгүй. 100 гектар газар даалгажа үгөөд, намашые мартаа хааб даа. Тариха гэхэдэ квадратуды гаргажа шадхагүй байдаа, бодото дээрээ гараашыгүй. Тариха дүүргэһэнэйм хүлээр ондоо худэлмэридэ элгээжэрхэб. Ингэжэл колхозойнгоо кукурузашан гэжэ нэрэтэй болодоо нэн даа. Хоёрдохой жэлдэ өөрөө ехэ оролодог гаргажа, яһала дүршэл шадбаритай болодоо. 50 гектар газарай га бүхэндэ 30 тонно хүрэтэр шэбхэ гаргагдаа нэн. Мүн нэмэлтэ тэжээлдэ 2,5 центнер хүрэтэр аммагай уһан оруулагдаа. Тингэжэ гектар бүринөө 190 центнер силос абаба.

ГЕКТАРАЙ 500 ЦЕНТНЕР УРГУУЛХААР ТЭМСЭНЭБДИ

(Сэлэнгын «Эрдэм» колхозой кукурузашан Фёдор Шагжиев хөөрөөһөө)

— Тээд агрономтай туһалдаггүй байгаа гэшэ гү, — гээд хажуу тээһэн асуудал табигдаба.

— Угы бэ даа. Хоёрдохшые жэлдэ манай полидо агроном харагдаагүй. Сүлөөгүй ходо байдаг юм гү, юугэ хэдэг юм, мэдэхгүйш. Түрүүлгэшэнай нүхэр Залуцкий миин наагуураа кукуруза магтаад, үнэндөө гэдэргээ харшоод байдаг юм, — гэжэ нүхэр Серебренников ханаа зобонгөөр хэлбэ.

Тарбагатайн Сталиной нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан нүхэр Пыхинэй ажал тухайгаа хөөрхөдөн хүн бүхэн анхаралтайгаар шагнаба. Энэ кукурузашанда оройдоол 60 гектар газар даалгаданхай. Тэрэ муртөө өөрөө таригдгүй, харин ондоо хүнэй тариһан газар элдүүлгэдэ байна бшуу.

— Үнгэржэ ерэхэдэ даажа абаһан тракторгүйбди. Шэбхэ гаргаха гэхэдэ тэргэшые байхагүй. Кукурузынга газар найса элдүүлгэхэ, үтэгжүүлхэ, ургасын хойноһоо харуулаха гэхэдэ ондоо ажалда элгээжэрхихэ. Тингээдшые кукурузашаныше, бэшшые болоод байхадаа олоо олохогүй байна.

Кукуруза таряад, саг соонь тэрээд борнолходо ямар аша тунһайб гэжэ Мухаршэбэрэй Лениний нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан нүхэр Митрофанов дэлгэрэнгүйгээр хөөрбэ. Энэ нүхэр 30 гектар газарай га бүхэнһөө 270 центнер хүрэтэр ногоон набша ургуулжа абаһан байна.

Энэ мэтээр таряалангай хатан—шэмэтэ кукуруза Бурят орондоннай нутагжуулагшад дүй дүршэлөө андалдаба, мэргэжэл шадабарья дээшлүүлбэ.

Хөөрлөөдөндэ хабаадаһан хүн бүхэнэй хэлһэны шүүжэ үзэхэдэ, нэн түрүүндэ энэ гайхамшата ургамалда зарим колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилгэшэд, мэргэжэлтэд шулаа анхарал табинагүй. Зарим кукурузашад дүршэл шадабарья дээшлүүлхэ, агротехникэ нарнаар шулааха, бүтээсэтэй найнаар ажаллаха гэжэ оролодоогүй гээд элирнэ. Эдэ дутагдалнуудые хаа хаанагүй түрөөр усалхада, эрхэ жэлдэ кукуруза баянаар ургуулагдажа, хүн, нооһон, мяхан, тоһон эрид эхэд хэгдэхэ болоо.

Д. Чимитов.

Энэ уялгаа заабол дүүргэһын зорилгоор намартаа, үбэлэй үедэ га бүхэндэ 30 тонно шэбхэ зөөхэ түсэбтэйбди. Ноябрьрарада, декабрин түрүүшын үдэрнүүдтэ бригадаһаа малшадтай, хамта мянгаад шахуу тонно наг шэбхэ зөөжэ гаргагдаба. Шэбхэ зөөлгэдэ манай звеногой гэгшүүд Ринчин Жадамбаев, Юрий Будатаров гэгшэд шалгарна.

Уһалуурин Энхорой системн барилга удааржа, газараа уһалхаданнай хойшо татана.

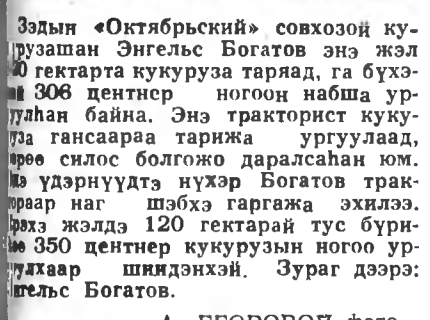
С. Шарпов бэшэе абаба.

Эшэнүүд дундуурн ороод ябаһан моритой хүнэй харагдахагүй тооной үлдэ, бүшмэгөөр ургаа. Намар хуряагаад байхада гектар бүринөө дунда зэргээр 900 центнер ургаса хуряагдаа гэжэ тодорлоо нэн.

Кукурузын үндэр баян ургаса ургуулаһан ашаар эрхим шанартай силос эхээр дарагдаа. Ингээд байхада энэ шэмэ эхэтэй силос соо үнэндээ умбуулжа, наалишадай сууан эдегээ ёһотойгоор лэ билтааруулаха, нуулга хабаар халима гү хааха хэрэг үлөө. Тээдшые энэ колхозой наалишад абаһан уялгадаа эзэн болохо, хэлэһэн үгэнүүдэйнгэ «гэдэргэлээд» байхада харюусаха, урданайхыдаа ороодо хоёр-гурба дахин эхэ үгэ хаада болохо шадлолоо байһанын лабтай. Мүнөө энэхин наалин ферменүүд силосынгээ нүхэнүүдэ нээжэ, һу лаала үдэрһөө үдэртэ дээшлүүлһэн.

Харин тинхэдэ колхозой кукурузашад мүнөө полинууд дээрэ наг шэбхэ гаргажа, кукуруза ургуулгын агротехникые улам найнаар шудалжа, зүбшөөл заабаринүүдаараа хүршэ колхоз, совхозудайнгаа кукурузашада ашатай үрэтэй тунһалажа үзүүлжэ байна.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

А. ЕГОРОВОЙ фото.

АГРОТЕХНИКЭ МЭДЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

Малай ашаг шэмэ эрид дээшлүүлдэг таряалангай хатан — кукуруза Бурят орондоннай жэлдээ мэдээ эхээр таригдадаг баян ургаса ургуулдаг боложо байна.

Би энэ жэл кукурузашанаар ороо нэм. Дүй дүршэлшые гэжэ байхагүй даа. Оёһынгөө мэргэжэлтэдэй хөөрлөөжэ, эрхим кукурузашадай дүршэл тухай газетэ, журналнуудта уншаа нэм. Тингэжэ энэ жэлдэ 65 гектарта энэ ургамал таригдаһан юм. Урдань гурбаархын нуури байһан 40 гектар майн 25-һаа 30 хүрэтэр квадратно-гнездовой аргаар хаягдаһан байгаа. Хуушан наг шэбхэсье яһала гаргажа тарагдаа. Кукурузын эшэ набын гаража эхилхэдэ зар борнолходоо нэн. Нэмэлтэ тэжээлд болгон аммиачна селитрэ, суперфосфат оруулагдаһан байна. Зурууд хоорондын элдүүлгэ, тусхай культиватораар хээ нэмди.

Ингэжэ тэрэ 40 гектарай га бүшинөө 310 центнер ногоон набша ургуулагдаба.

Харин найса үтэгжүүлгэдэһэн 25 гектар газартамай биратай ургаса гараагүй байшоо. Юундэб гэхэдэ тус ургамалай агротехникэ мэдэхгүй байһан дээрһөө дан эршэ, майн 1-дэ тарихаархобди. Түрүүшээр дулааншаг үдэрнүүд томоодоо, эшэнүүдэй бултайга байгараа, саашада муртэйгөөр ургаагүй.

1961 ондо алдуугаа дабтангүй, энэ ургамалай агротехникэ тон найнаар шудалжа, гектар бүринөө дунда зэргээр 400 центнер набша ногоо ургуулха уялгагайб. Мүнөөнөө эрхэ жэлэйнгээ тарилгада бэлдэжэ, наг шэбхэ полидоо гаргажа эхилээбди.

В. Эрднеев, Иволгын совхозой кукурузашан.

Туласалдаан юугээр дүүрээб?

Кудара — Кяхтын мянгатан түрүүш — таряалангай хатан кукуруза гектар бүринөө 1000—1200 центнер ургаса хуряжа, холо ойр суурханаан нүхэд Батувэ, Гончаров, Галданов, Дампилов тухай тунһайбгүй хүн республика доторай хомор байха ёһотой. Элдэрһээ танайшые дугуугүй, оролдосотой ударгыгаар ажаллажа, нимэ эрм ургаса хуряжа шадаагүйшые н, баһал мянгада дүтэлжэ ошоһон, эрхимүүдэй тооло оролсоодгүйшэ аргагүй кукурузашад энэдэ бини.

Эдэнэй дундаһаа, тон түрүүндэ, Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан Мирон Иванович Бахшоновы нэрлэхэ хэрэгтэй. Нүхэр Бахшонов мүнөө жэлдэ ажал худэлмэридөө нарын туйлтанууды, түрүүшүүдэй баян дүй дүршэлы зоримгойгоор хэрэглэжэ, кукурузын баян ургаса ургуулжа шадлаһан байна. Хамта 84 гектарай гэрһөө дунда зэргээр 900 центнер миин шанартай ногоон эшэ набша гаргагдаа. Зарим газарнуудта гектарай 1000 центнерһэшые үдүүлээ, энэ зэргээр юээн зуун центнер..

Эдэнэй манай сибиринхидшэ, Галгал шадарайхидһаа байха, урда тэй дулаан ороноудайшые, жэшээдэ хэлэхэдэ, үрэгжэлтэй баян таргай Украина, Кубаныншые эрхим кукурузашадай атаархахаар ургаса бэшэ аал?

Ород арадай хэлсэдэгээр, Мамил Иванович «үгэ бэдэржэ, үбэлэй уудаахаар бэшэ» хүм гэжэ найса ябадаг байһан байгаа ёһотой. Тээд нэгэтэ комсомол-залуудай наалин фермын газара залуу басагдалтай арба-табан үгэ андалдажа байтараа ото таһа боогшоо, «танине даа, байз, энэ үгыст-

— Найдаад, нула халанхаар, тааруу соонь, шадал соотнай захяа хаа дээрэ.

— Им... «Шадал соотнай...» Баһал нэгэ хүндүүлхэй үгэ... Шадалыемнай яаж мэдэбш, худуга? Магад энэ шабааһыетнай арба эрьюулээд, гектарай долоо-найман зуун центнер, хүжижэ ерээ хаа, мянган центнер ургаса хуряжа ааламди?

— Ну! Холо байнат даа... Жэлдээл ехэ эхээр дуугараад, арай үгыһээ тэргэ тэргээр уялганууды абаад, тэрэтнай хаанаб? Алим бэ, тэрэ ургасатнай, дараһан силосотнай? Угы ха юм даа, үгыл. Хосороохыне хосороогоод, хатаахыне хатаагаад, гектарай ёо гэжэ даа, хоёр-гурбан зуун центнер хүрэхэтэй үгытэй ургаса — ургаса гэжэ нэрлээшые хаа нэрлэжэ даа, үгышые хаа үгы, абар табархан юумэ хурядаг бэшэ аалта? Шадалгүйнүүд аад, үшөө «шабаанантай шабаанан бэшэ, алта мунгэн» гэлдэжэ ябаад гүйлдэхэ байхабди...

Ингэжэ урда жэлдэ — 1959 ондо абаһан уялгаа — «гектарай табан зуун центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряахыб» гэжэ колхозой үргэн суглаан дээрэ хэлэһэн үгээ дүүргэгүй байһан тухайн улайха ноурта далдадгүйгөөр табига байхадан Мирон Иванович харюу үгэхэ аргай болоходоо, эшэһэн гэлһинээ далдалха гэжэ энеэһэн басагые нажаан:

— Хурсахан хэлэтэй худуга байнаш. Эдэ үгэнүүлини гэдэргэлжэ байгшааб, намар лэ болог, — гээд далай хойно обоолодоһон наг шэб-

— Юундэ?

ДОЛООДОХИ УУЛЗАЛГА

Шатараар республикын чемпионон нэрэ солодо хүртэхын түлөө үнэргэгдэж байгаа мурьсөөнэй долоодохи уулзалга болобо.

Нааданай эхилхэнэ хойшо бэрхээр наадажа ябан Шадрин энэ үдэр Сергей Самаринтай уулзаа. Шадаршан Самарин бодолгүй, муу ябадал хэжэ, нүхэртөө шүүгдлээ. Назимов Мадаевые бэлхэнээр шүүгээ. Ушаковтой наадахан Александр Самарин нүхэрэйнгөө «тэнсээбди» гэжэ дурдахадань, буруушаанаа мэдүүлээд, наадаа

үргэлжлүүлэн байгаа. Тиибэше. Самаринийн саашадаа буруу наадажа, нүхэртөө шүүгдлээ. Солдатов Цырендильковые, Горячих Казыминие, Бурлаков Гинеевые, Амбасев Игумновые шүүхэн байна. Бичурын шатаршан Ильин шүүгдэх партидаа болгоомжотой ябадалнуудые хэжэ, Галдановтай тэнсээ.

Долоон уулзалгын удаа Шадрин абажа боломоор 7-ноо 6 очкотой, Ушаков—5,5, Бурлаков 5 очкотой болоо.

А. Игумнов.

АГЫН НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГТО

ТҮРЭЛХИДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

Токчиной 8 жэлэй нургуулида наахан түрэлхидэй конференци болобо. 120 түрэлхид «Родина», «Огонь», Свердловэй нэрэмжэтэ колхозуудтаа ераба. Мүн тэдэ колхозуудай түрүгдэгшэнэр конференцидэ хабалалсаа. Багшанарай Бүхэросси сьездын дүн ба хуурадые хүмүүжүүлэхэ түрэлхидэй зорилго тухай эхилхэ нургуулин директор мұхэр Намсараев хэбэ. 1-дахн четвэртин дүн нургуулин буралсалтай талы даагша мұхар Гомбожабон түрэлхидтэ хөөрөжэ үгөө. Гүүгээр түрэлхидэй суглаан класс классаар болоо.

нургуулида гоё найханаар эмхидхэгдэн выставкые түрэлхид эхэ найхашаажа харанан, үхибүүдэйнгээ концертые хаража, баясахан байна.

МАСТЕРСКОЙТОЙ БОЛОО

Машина, техника забабарилха мастерской Табтаанай нутагай Калининэй нэрэмжэтэ колхоздо баригдаба. Энэ мастерской уужам харуул, ууралаар дулаасуулагдадаг юм. Забаварилгын үедэ хүндэ юмунуудые үргэжэ дүүжэн крап энлэ зохёогдохой. Мүн моторой дутуу дундые шалгах стэнд түхөөргөдөн байна. Шөнэ мастерской соо хэдэн тракторнууд забаварилгажа эхиллээ. Гадна мастерскойдо залгагдан, автогараж баригдаа. Тэрэн 16 машина багтааха, диспетчерей тагаг, инструментүүдые хадаглаха газар, забавари хэжэ цехтэй.

БАЯН ОЛЗОТОЙ БУСАНА

Закаменай хада уула элдэб ан арьятанар баян юм. Агнууриин намар, үбэлэй хаһын эхилхэдэ, нутагай агнуушад хада тайдаа хэдэн арбаад хоногоор гаража, агнуури хэдэг

заншалтай юм. Агнуурида гарагад Цыбииков, Норбоев, Мункуев, Бадаев гэгшэд хэдэн булгатай, олон хэрмэтэй агнуурһаа бусажа ерэнхэй.

олзотой байгаа. Тэрэшлэн агнуушад Цыренов, Жигжитов, Бабуев гэгшэд хэдэн булгатай, олон хэрмэтэй агнуурһаа бусажа ерэнхэй.

Дүүжэн дээрэ наадахандал, Дуулин, собхорон ябатараа, Солон, хөөрхэн хэрмэхэн Соройн нүрээбэл шэнхэндэ... Д. ДУГАРОВАН фотогэрт.

27 МЯНГАН ХЭРМЭНЭЙ АРЬАН

Мүнөө жэл Яруунын хадаа хэрмэн ехэ олоороо байрланан байна. Энээнине юугээр гэршэлхэб гэхэдэ, агнуушадай баян олзо болоно. Ярууна нутагтаа мэдээжэ болонон мэргэн агнуушан Иван Алексеевич Казанцев намарһаа хойшо агнуури хэхэдэ, 520 хэрмэ, хэдэ хэдэн шандаганай, холонгын, үенэй арһа тусааһан байна. Ингэжэ энэ агнуушамнай дунда зэргээр нарадаа 4000 түхэригэй олзо олоһон болоно. Агнуушад Н. Н. Власов—400, Д. А. Бродников 350 хэрмэнэй арһа тусааһан байна. Нүүлэй мэдээнэй ёһоор, Витимэй арһа тусаалгын пунктда 27 мянган хэрмэнэй болон бусад ан арьятанай арһан тусаагдаад байнхай. Мүнөө үедэ эдэ агнуушад нитын ажахыда хоро хүрдэг мяхаша арьятанине худалхын тула, дахинаа агнуурида гарахаар бөөэ ээһэжэ, түхөөржэ эхилэнхэй.

К. Димов.

САГАЙ УЛАРИЛ

Гидрометборогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторай бага зэргэ үүлэтэй байха, зарим нутагуудта саян орохо. Буруу хойноһоо нулахаанар балхилха. Улаан-Удэ городто үлөөгүүр 25—27, үдэртөө 15—17 градус хүйтэн болохоор хараалагдана.

Декабрин 15—16-най үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэ байха, саян орохогүй. Зүг бүхэнһе нулахаанар балхилха. Бүгдэндэ 25—30, үдэртөө 15—20 градус хүйтэн байхаар хүлээгдэнэ.

Аюулгүйн Советтэ

НЬЮ-ЙОРК, декабрин 11. (ТАСС). Советскэ Союзай эрилтээр зарлагдаһан Аюулгүйн Совет Конгодо һүүлэй үедэ болоһон ушарнуудһаа уламжалан, яаралтай хэмжээ абаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгые үсэгдээр үргэлжээдүүлээ.

Цейлоной түлөөлгүшэ Клод Кореа заседани дээрэ түрүүлжэ үгэ хэлээ. ООН-эй генеральна секретарин, тэрэнэй Конгодо эльгээһэн түлөөлгүшын хэһэн ябуулгаһаа уламжалан, энэ орон доторхи байдалай муудаж, парламент болон конституциной ёһоор байгуулагдаһан бусад эмхи зургаануудай зайсуулагдаад, засаг турьны Мобутын бандын гарта хуули бусаар ороод байһан тухай тэрэ заагаа.

Цейлоной делегадай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельд тобишо мэдүүлгэ хэлэн байна. Тийхэдээ империалистнууд болон колонизаторнуудай эдбхитэй туһалагша байһанаа Хаммаршельд үшөө дахин элгитээр харуулаа. ООН-эй сэрэгүүд Конгын Республикын премьер-министр Патрис Лумумбые сүлөөлжэ хэмжээнүүдые абаха «эрхүүдэй» гэнэн хэбэртэйгээр тэрэ мэдүүлээ.

Лаостохи байдал

ПАРИЖ, декабрин 10. (ТАСС). Лаосхоо улам түгшүүрилтэй мэдээсэлнүүд абтадаг болобо. Франс пресс агентствын дамжууланай ёһоор, премьер-министр Суванна Фума Лаосой нинслэл хото Вьентьянһаа үсэгдээр үдэшлэн гаража, Пном-Пень (Камбоджа) самолёдоор ербээ.

НЬЮ-ЙОРК, декабрин 10. (ТАСС). Информационно агентствунүүдэй Лаосхоо мэдээсэһэнэй ёһоор, үймөө үүсхэһэн генерал Фуми Носаванай сэрэгүүд Вьентьянһаа зүүгээрхи бүхэлэлтэнүүдые дабаад, Лаосой нинслэл хото руу дабшажа ябана.

ХАНОЙ, декабрин 12. (ТАСС). Лаостохи засаг турье дааж абаһан национальна комитет нинслэл хотодо үлэһэн Суванна Фумын правительствын гешүүдтэ эрхэ түлөөлгүшэ дамжуулан үгэһэн байна. Камбоджын нинслэл хото Пном-Пень самолёдоор ошоһон правительствын толгойлогшын уялгыг информацийн министр Киним Фолсен гэгшэ дүүргэжэ. Луан-Прабандахи баруунай тала баримталагшад хүрээлэлгэдэ байһан хаанай правительствоя дуудадые байгаа хаань, Лаосой правительстве уялгаа дүүргэжэ үргэлжэлхэ юм гэжэ Киним Фолсен мэдүүлээ.

Саваннакедһээ, Таиландһаа туһалагша абажа байһан үймөө үүсхэгшэдэй сэрэгүүд Вьентьянине хүрээлжэ үргэлжэлөөр. Үсэгдээрһөө хойшо фронт дээрэ буудалдаан бологүй, гэгшэ хойр талынхид ямаршы сагта дайн байлдаагаа үргэлжлөөр бэлэн байна гэжэ Пном-Пенин радио мэдээсэжэ.

Луан-Прабанда национальна суглаанай сесси зарлагдажа, үймөө үүсхэгшэд түрүүтэй шэнэ правительстве байгуулагдажа магадгүй гэжэ харин гүрэнэй агентствонүүд мэдээсэжэ.

Лаостохи байдал улам түгшүүрилтэй боложо, граждан дайн жүжрөөгдэхэ туйлдаа хүрөөд байна.

Алжиртай байдал улам түгшүүрилтэй болоно

ПАРИЖ, декабрин 12. (ТАСС). Алжир городтохи араб яһанай хүн зон хүдэлөөгөө улам үргэхэдэ гэжэ Франс пресс агентствын мэдээсэлнүүдһээ эли болоно. Алжирые сүлөөлжэ национальна фронттой хэлсээ хэхэ тухай политическэ эрилтэнүүдые демонстрацида хабаадаһад дэбжүүлээ.

Франциин хэтэрмэ колониалистнуудай, алжир яһанай хоорондо Баб-эль-Уэд гэжэ кварталда шанга тулалдаан боложо байна. Алжирайхид хэдэ хэдэн газарта баррикадануудые бодхоогоо. Демонстрацида хабаадаһан алжир яһанай дунда алууһан, шархатаһан хүнүүд бии. Алжирай хойто зонодохи Франциин сэрэгүүдые командалдаг генерал Гомбо гэгшэ демонстрацида хабаадаһад хандаха зуураа, ингэжэ мэдүүлээ: «хэрэгтэй болоо хаань, арминхид хүнүүдые буудахадаа болохо юм».

Уданшьегүй Франциин сэрэгүүд Алжир городой зүүн захда байһан алжир яһанай демонстрантуудые буудаа гэжэ Франс пресс агентстве мэдээсэжэ. Энээнэй шалтагаанаар демонстрацида хабаадаһан алжир яһанай 15 хүн алуулаа. Алжир городой нэгэ сүмын орой-

Иймэ хэмжээ абаха болоо һаа, Конгын «дотоодын хэрэгүүдтэ» хамааралсага болохо байна» гэнэн хэбэртэйгээр Хаммаршельд хэлээ. Мүн нимэ шалтаг баряад, Мобутын бандын зэбсэг хуряахы, Конгын парламентые зарлахы Хаммаршельд арсаа. Конгодохи ООН-эй сэрэгүүд «этигүүлэн ойгууллаха дипломатическа арга метод хэрэглэн, ябуулга хэжэ шадаха» гэжэ генеральна секретарь хэлээ.

Индийн түлөөлгүшэ Кришна Мено дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байна. Конгодо һүүлэй үедэ боложо байһан ушарһаа уламжалан, Индин арадай ехээр ханаагаа зобожо, зэбүүрхэжэ байһан тухай элрхэйлэн мэдүүлхэ зуураа, энэ орондо тохёолдоһон байдалай түлөө бүхы харюусалгыг Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци дааха байна гээд, Менон онсолон тэмдэглээ. Конгодохи байдалые заһаруулын тулада Бельги али бүхы эээрхэг түрмхэй

ябуулгануудаа зогсоохо, мүн Конгын парламент дары түргөөр зарлагдаха ёһотой гэжэ Индин делегат мэдүүлээ.

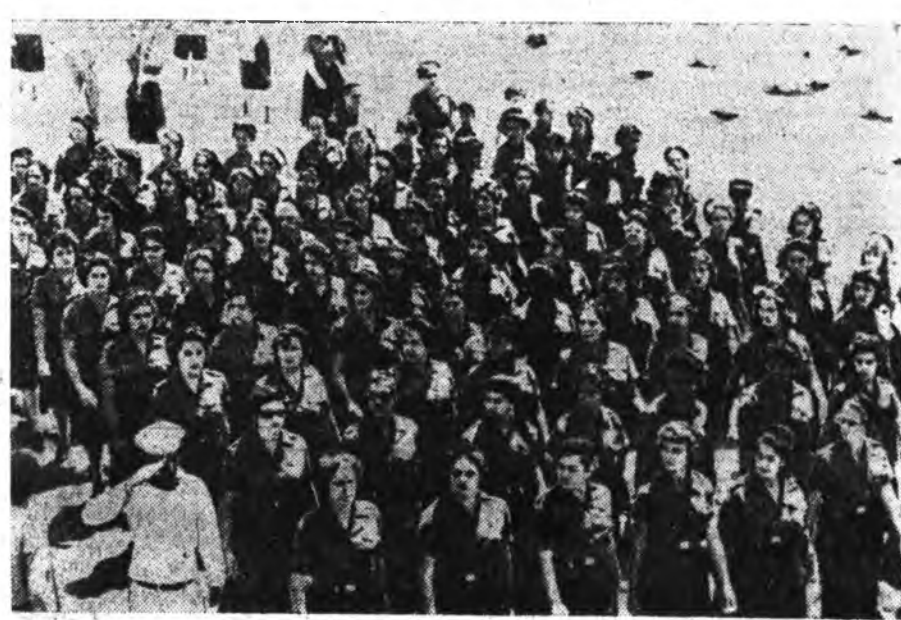
Аюулгүйн Советэй хүдэлмэридэ хабаадалсахы хүсэһэн Мароккын түлөөлгүшэ Мухаммед Бусета ингэжэ эрид шангаар онсолон тэмдэглээ. Конгодохи байдал бүри хэсүү бэрхэтэй боложо байна. Энэ хадаа Африкадахи, мүн бүхы дэлхэй дээрхи эб найрамдалай хэрэгтэ аюултай. Конгын парламентын гешүүдтэ эсэргүүтээр Мобутын бандануудай хэжэ байһан хашалта хабалгыг «буруушаахагүй» гэнэн хараа бодол ООН-эй сэрэгүүдтэ командованин баримталдаг бийһе Мароккын түлөөлгүшэ эрид шангаар буруушаагаа.

Тингээд Аюулгүйн Советэй заседани хаагдаа. Воскресенидэ дахяад сулгархы Советскэ Союзай болон Польшын түлөөлгүшэдэй уряалбашы, Аюулгүйн Совет понсдельнигэй үгөөгүүр сулгарха гэнэн шийдхэбэри баталан абаа.

Арадтаа, Лаосой армиде Суфанувонгын хандаһан хандалга

ХАНОЙ, декабрин 12. (ТАСС). Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Нео Лао Хак Сат гэжэ партине хүтэлбэрлэгшэ принц Суфанувонг арадтаа, Лаосой армиде хандаха зуураа, Америкын империалистнуудай, Таиландын хархисуудай Лаосой хэрэг-

тэ хамааралсалгадан эсэргүүсэ тэмсэхынь нинслэл хото Вьентьянаа, хуулига правительствоя хамгаалхы, Америкын империалистнуудай, үймөө үүсхэгшэ Фуми Носаванай удамаршадай хашалтаһаа өөрйнгөө хаанине абархын түлөө тэмсэхынь уряалаа.

КУБА. Арадай милициин ахэнэр сэрэгшэдэй подразделени. Ситыхуа агентствын фото.

Кеннеди пресс-конференци хэбэ

НЬЮ-ЙОРК, декабрин 12. (ТАСС). США-гэй шэнээр һунгагдан президент Кеннеди Палм-Бичтэ (Флорида штат) болоһон пресс-конференци дээрэ ингэжэ соносхоо. «Рокфеллерей фондын» хүтэлбэрлэгшын тушаалы мүнөө дааж байһан Дин Раск гэгшэ гүрэнэй секретаряар томилхо байна. Раск 1946 онһоо 1951 он хүрэтэр гүрэнэй департаментда хүдэллээ, тийхэдээ 1949 онһоо Алас Дурна зүгэй хэрэгүүдээр гүрэнэй секретарин туһалагша байһан юм.

Гүрэнэй секретарин орлогшоор Честер Боулс, США-һаа ООН-эй дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлгүшөөр—Эдлай Стивенсон томи-

логдохо гэжэ Кеннеди, мүн лэ соносхоо. Боулс Кеннедикүт штатай губернатороор, США-һаа Индидэ байдаг элшэн сайдаар хүдэллэг байгаа. Мүнөө тэрэ хадаа Кеннедикүт штатаһаа США-гэй конгрессэй түлөөлгүшэдэй палатын гешүүн юм. Иунгалтын урда тээхи кампаниин үедэ тэрэ гададын политическэ асуудалнуудаар Кеннедин главно советник байгаа.

Гададын политикын асуудалнуудта ямараар хандадаг байһан тухайгаа тогтохоодо, ингэжэ найдажа байһанаа Кеннеди элрхэйлэн мэдүүлээ. Холбоото Штатуудай ойрын жэлнүүдтэ бөлүүлхэ гададын политикые коммунизмад эсэргүү байһанаа гадна, эрхэ сүлөө хамгаалха хэрэгтэ зорюулагданхай гэжэ бүхы дэлхэйн ардууд тоолохо бээ. «Эб найрамдал, эрхэ сүлөө, зүйтэй һайн ажабайдал байгуулаха зам бэдэрлэгэ» Америкын гададын политикын зорилго болоно гэжэ тэрэ хэлээ.

«Тус асуудалые удаан саг соо, һайса шэнжэлһэнэйнгэ» һүүлээр Раскые гүрэнэй секретаряар томилхо гэжэ шийдээб гээд Кеннеди хэлээ.

«Тус асуудалые удаан саг соо, һайса шэнжэлһэнэйнгэ» һүүлээр Раскые гүрэнэй секретаряар томилхо гэжэ шийдээб гээд Кеннеди хэлээ.

Колонизаторнуудые Конгоһоо үлдэжэ гаргахы!

Империалистнуудай, тэдээнэй хүлээншэдэй Конгодо хэжэ байһан хорото аашы дэлхэйн олонитэ улам хэээр буруушаадаг, полковник Мобуту гэгшын дээрмшэдэй буу зэбсэг хуряаха, республикын хуулига правительствын премьер-министр Патрис Лумумбые сүлөөлжэ гэнэн эрилтэ табидга боложо байна.

Польшын хэблэлэй агентствын дамжууланай ёһоор, Бүхы Польшын эб найрамдалай комитетэй түрүүлгүшэ, профессор С. Кульчинский, Сеймын депутат, уран зохёолшо Л. Кручковский, мүн олонитын бусадшы элитэ ажал-ябуулагшад ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельдтэ телеграмма эльгээжэ. Премьер-министр Патрис Лумумбые, Конгын хуулига правительствы сүлөөлжэ хуули бусаар арестовалжа, тэдэндэ хэрээтэй шэрүүнээр хандажа байһанайн түлөө ехээр ханаагаа зобожо байһан Польшын олонитын үмэнһөө телеграмма соо буруушаалгаа мэдүүлээ. ООН-эй сэрэгүүдтэ командовани Конгын хуулига правительствода туһалжа, тэрээнине хамгаалхын орондо, колонизаторнуудта ала болохоор туһалһан байна гэжэ телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

Конгодохи байдалай түгшүүрилтэй болоһонтойн дашарамдуудан, КНДР-эй гададын хэрэгүүдэй министрество Пхеньянда мэдүүлгэ толилоо, Америкын империалистнуудай эээрхэг түрмхэй аашы Корейн арад ехээр зэбүүрхэн буруушаана. Бельги, мүн империалистическэ бусадшы гүрэнүүд Конгын хэрэгтэ хамааралсалгаа дары болоулха, Конгын хүтэлбэрлэгшэдые, тэрэ тоодо Патрис Лумумбые хэлээжэ дары болоулха, Конгын хуулига правительствын ажал-ябуулгыг хойшолуулашагүй түргөөр хэрэгтэй зэргэтэй гэнэн эрилтэ табина.

Индийн премьер-министр Неру Индин парламентын арадай палатада үгэ хэлэхэдэ, Конгодохи байдал тушаа асуудалаар мэдүүлгэ хээ. Конгын асуудал шийдхэн тула Бельгин сэрэгүүдые Конгоһоо заатагүй гаргахы шууха гэжэ премьер-министр заагаа. Бельгийнхид гаража ошохо зэргэтэй гэжэ Неру тэмдэглээ. Конгын премьер-министр Патрис Лумумбые, мүн политическэ бусадшы ажал-ябуулагшадые сүлөөлжэ шууха гэжэ Неру онсолон тэмдэглээ. Мүнөө үедэ түрэмдэ байһан Конгын политическэ ажал-ябуулагшад тэрэ тоодо Лумумба Конгын парламентын хүдэлмэридэ хабаадалсага зэргэтэй гэжэ Неру мэдүүлээ. Лумумбые арестовалуулаһанайн түлөө ООН-эй түлөөлгүшэдые Неру шүүмжэлээ. Англидахи Африкын организацинуудай комитетэй, колонизаторнууд сүлөөлхын түлөө хүдэлөөнэй үүсгэлээр Лондоной Гайд-паркда декабрин 11-дэ болоһон митингдэ хабардагшад нимэ лозунгунууды хашкарлаа: «Конгын премьер-министр Лумумбые дары сүлөөлжэ», «Хаммаршельдые тушаалһаан гаргахы», «Америкын империализмые усадихы».

Декабрин 12. (ТАСС).

Ферхат Аббасай мэдүүлгэ

ПАРИЖ, декабрин 12. (ТАСС). Туниста болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэһэн Алжирай Республикын саг зуурын правительствын толгойлогшо Ферхат Аббас Алжирые хүтэлбэрлэхэ организаци байгуулха гэнэн Франциин түсбэй энэ асуудалаар хүн зоний һайн элрүүлхын тула асуулта хэхэ хэмжээ-ябуулгыг буруушааһан байна.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

1961 ондо абтаха «БУРЯТ ҮНЭН» газетэдэ захил хэгдэжэ байна.

Хэлхээ холбооны конторо, отделени, почтаһон бүхэн, предприяи, эмхи зургаан, совхоз болон колхозуудтай хэблэл тараадаг олонитын түлөөлгүшэд захил абана.

Газетэ захиха үнэ сэн: 12-һарын—60 түхэриг, 6 һарын—30 түхэриг. НҮХЭД УНШАГШАД, «Бурят үнэн» газеттээ шамданга захиит!